

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
41 (1999)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-23-0

BRNO 2000

9 9990385

150, —

PŘEHLED VÝZKUMŮ 41 (1999)

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., RNDr. Vladimír Hašek, DrSc.,
Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš, Alice Del Maschio,
Dana Gregorová

Na titulním listě: Orlovice, okr. Vyškov. Letecký dokumentační snímek
zaniklého hradu.

Tisk: BEKROS

Náklad: 350 ks

© 2000 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

osou bylo orientované ve směru V-Z. Stěny zde byly propáleny v délce 0,60 m do výšky 0,80 m (vzhledem k poškození objektu nemohla být tato část prozkoumána). V místech vypálení se sprašové stěny objektu odlišovaly od ostatních částí stěny tvrdostí, která byla znát ještě 0,50 m v rostlém podloží.

U západní stěny byla obličejem dolů opřená dětská lebka (pohřeb č. 2). Pohřeb č. 1 byl umístěn v S části objektu v místech, která byla předtím upravena vypálením stěn. Pohřbený jedinec byl v oblasti pupku přepůlen, horní část těla byla položena na břicho, hlavou k Z, ale lebka svírala s tělem ostrý úhel - obličej k V, pravá ruka směřuje ramenní kostí na J od těla a předloktí je umístěno v ostrém úhlu pod břichem, kůstky ruky nesou stopy opálení; levá ruka směřuje na S od těla a kosti předloktí svírají ostrý úhel a směřují zpět k tělu, kosti zápěstní, záprstní a prstů jsou v neanatomické pozici cca 0,15 m od předloktí (ruka odříznuta?), dolní část páteře, která navazuje na pletenec dolní končetiny je od místa oddělení od osy horní části těla vychýlena o 0,05 m J směrem, dolní část těla je v poloze na zádech, levá noha má ve střední části femuru zhojenou frakturu a je v ostrém úhlu vychýlen (femur) S směrem a ostrý úhel svírá také s holení kostí, pravá noha - femur je vychýlen od osy S směrem, do míst, kde by se měl nacházet levý femur (má to symbolizovat nahrazení nemocné nohy zdravou?, posmrtná úleva od jistě nesnesitelné bolesti hojící se zlomeniny?) koleno pravé nohy se dotýká paty levé nohy, holení kost pravé nohy svírá s femurem mírný úhel a je orientována V směrem.

Z směrem, o Z stěnu objektu pravým spánkem opřená lebka infantilního jedince obličejem ke dnu (pohřeb č. 2). Po dně rozmístěny kosti několika zvířecích jedinců, zrnotěrka a brousek.

Závěr

Archeologický výzkum v sezóně 1999 prokázal vůbec poprvé, že lokalita byla osídlena v období neolitu a to kulturami Lnk a VK. Centrum jejich sídelního areálu je možné hledat S směrem, kde je však bytová zástavba obce Tážaly.

Poprvé se zde také setkáváme se symbolickým vymezením určité sídelní plochy v podobě dvou rovnoběžných příkopů. V době bronzové je toto vymezení prostoru na nížinných sídlištních běžnou záležitostí (Olomouc-Slavonín, Přáslavice aj.).

Zcela výjimečným je nález kostry dítěte a dětské lebky v zásobnici datované do slezské fáze KLPP. Analogický nález pochází z Ivaně na Přerovsku, kde do velké zásobnice byla uložena dívka (Podborský 1993, 316). Zvyk pohřbívat celé nebo jen části jedinců do zásobních objektů je

typický pro starší dobu bronzovou. Není vyloučeno, že nálezy z Ivaně a Blatce jsou dokladem přežívání tohoto zvyku i v pozdějších obdobích.

Tomáš Berkovec, AC VMO

Literatura:

Podborský, V. 1993: Pravěké dějiny Moravy, Brno.

Resumé:

Blatce (Bez. Olomouc). "U Kocandy". Neolithikum, Eneolithikum, Bronzezeit. Siedlungsobjekte, Gräber. Rettungsgrabung.

BLUČINA (okr. Brno-venkov)

Cezavy. Starší a mladší doba bronzová. Sídliště. Systematický výzkum.

Od r. 1993 se výzkum na Cezavách soustředí na parc. č. 2063, nacházející se v centrální části návrší na jeho západním svahu. Na jejím samotném východním okraji, v těsném sousedství polní cesty, vedoucí přes vrchol návrší, bylo v r. 1993 zachyceno a otevřeno 9 zahloubených sídlištních objektů (č. 39-47) ze starší doby bronzové (Salaš 1997). V následujících letech (1995-1996, 1998-1999) byl prostor parcely č. 2063 v téměř celé její šířce zkoumán západním směrem až do vzdálenosti 31 m od zmíněné cesty (čtverec 1g v sektoru B a linie čtverců 1-4g v sektoru A lokality). Na cca 150 m² prozkoumané plochy bylo zjištěno celkem 15 objektů (č. 48-51, 53-56, 58-61, K8-K10), z nichž 11 představovalo starobronzové sídlištní jámy (obr. 1). Pouze dvě (obj. č. 53, 58) je možno podle nepočteného střepevého materiálu připisat únětické kultuře. Ze sídlištních jam, zachycených okrajově již v r. 1993, bylo možno upřesnit datování do únětické kultury ještě u objektu č. 44. Z celkového rozložení únětických jam na prozkoumané části parc. 2063 je zřejmé, že většina z nich se soustředí na jejím východním konci, tj. přímo na temeni návrší, poněkud izolovaně a níže na západním svahu se nacházel pouze okrajově zachycený obj. č. 58. Věteřovské skupině spolehlivě náleží nejméně pět objektů (č. 50, 51, 54, 56, 59), představujících tradičně zejména na keramiku nálezově bohaté zásobní jámy s podsazenými stěnami a plochým dnem.

Z velatické fáze kultury středodunajských popelnicových polí byly zachyceny čtyři různé druhy objektů, které se nacházely ve čtverci 1g jak sektoru A, tak sektoru B lokality. Nejjižněji situovaný obj. č. 48 představoval zhruba oválnou, poměrně mělkou (0,5 m) jámu, která byla otevřena při záchranném amatérském zásahu již v r. 1977 a v níž byl původně uložen bronzový depot č. 13 (Salaš 1985, 43-45). Ve výplni objektu byly nyní zjištěny již jen střepey, mazanice a zvířecí kosti. Několik drobnějších zlomků kovových (měděných a bronzových) artefaktů (slitky, srpy, náramky) bylo

ale postupně nalezeno při povrchových sběrech v jihovýchodní části parcely 2063 a ty s největší pravděpodobností přísluší k původnímu inventáři depotu č. 13.

Charakter sídlištní jámy měl také objekt č. K8, který nicméně náleзовě vykazoval zcela jednoznačnou intencionální výplň. Obsahoval značné kvantum velatické keramiky, zlomků mazanice, lastur, zvířecích kostí a nechyběl ani zuhelnatělý paleobotanický materiál (zejména obilí a proso). Nálezově obdobný charakter měl také objekt K9, představující však zřejmě rozsáhlou plošnou kumulaci, z níž byl výzkumem zachycen a odkryt pouze její jižní okraj. Většina částí keramických nádob z tohoto objektu nese známky přepálení, některé jsou žarem zcela zdeformovány a paleobotanický materiál (opět zcjm. obilí, proso, kusy zuhelnatělého dřeva) se zde natolik lokálně koncentroval, že vytvořil samostatnou, až 0,4 m mocnou vrstvu. Neobvyklého rázu byl posléze velatický objekt K10, který představovala nevelká a přesně ohraničená koncentrace nálezů v hloubce 0,20-0,35 m. Celkovým tvarem (1,15 x 0,70 m) a nápadnou kumulací neopracovaných středně velkých a menších kamenů objekt připomínal kamenný zával hrobu, mezi kameny však byly nalezeny jen drobné zlomky velatické keramiky a hrudky mazanice. V hloubce 0,35 m celá kumulace náhle končila, aniž by byla zapuštěna do intaktního podloží.

Milan Salaš, MZM Brno

Literatura:

Salaš, M. 1985: Metalurgická výroba na výšinném sídlišti z doby bronzové u Blučiny, ČMM LXX. 37-56.

Salaš, M. 1997: Blučina (okr. Brno-venkov), PV 1993-1994, 141-142.

Resumé:

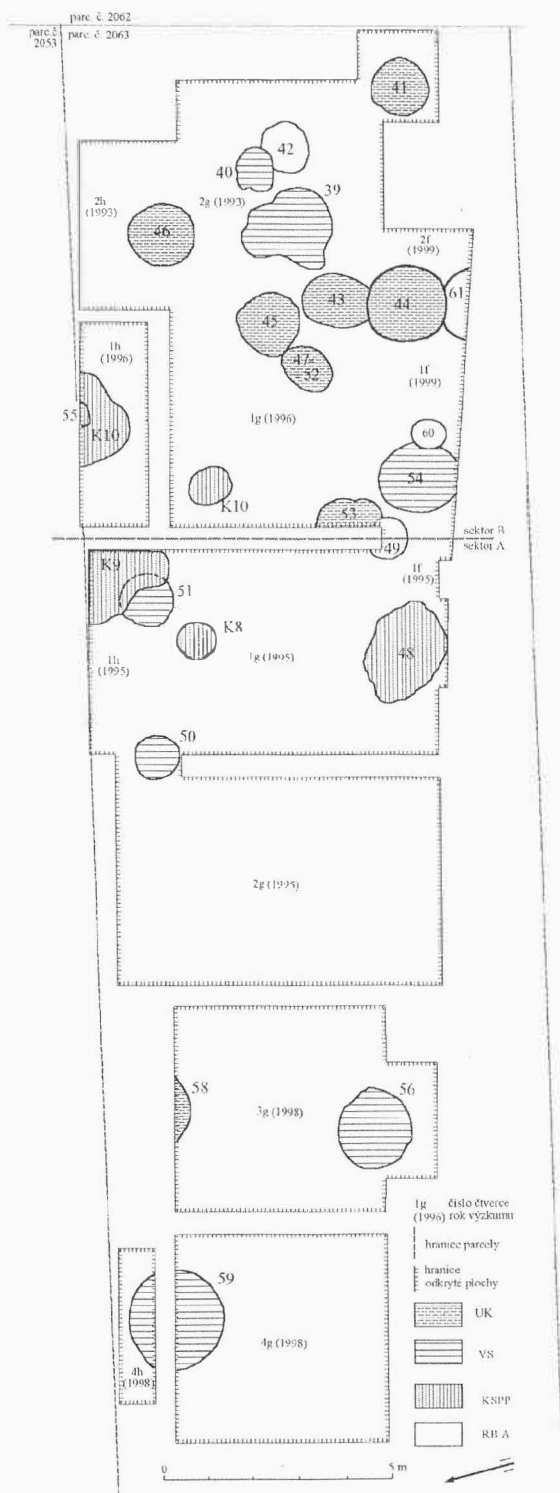
Blučina (Bez. Brno-venkov). Cezavy. Ältere u. jüngere Bronzezeit, Urnenfelderzeit. Siedlung. Systematische Grabung.

BŘUCHOTÍN (okr. Olomouc)

„Grunty“. Doba bronzová - KI,PP. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum proběhl v červnu 1999 při výstavbě trafostanice a pokládání vysokonapěťového kabelu. Výkopem o celkové délce cca 120 metrů bylo narušeno 7 žárových hrobů z mladší doby bronzové.

Lokalitu najdeme na mapě ZM ČSR 1:10000, listu 24-22-13. Objekty se nacházely na linii vytyčené koordináty 364 mm od ZSČ, 188 mm od JSČ, 371 mm od ZSČ a 200 mm od JSČ.

Obr. 1. Blučina - Cezavy. Plocha výzkumu v letech 1993, 1995-1996, 1998-1999 na parc. č. 2063. Plan der Ausgrabungen. UK: únětická kultura - Aunjetitz K., VS: věteřovská skupina - Věteřov Gr., KSPP: kultura středodunajských poepnicových polí (velatická fáze) - K. der mitteldanubischen Urnenfelder (Velatice - Phase), RB A: starší doba bronzová (kulturně neurčeno) - ältere Bronzezeit.